

Suonna Kononen

TIE PÄÄTTYY
MEREN RANNALLE

Romaani

KARISTO
HÄMEENLINNA

© Suonna Kononen ja Karisto/Kustannusosakeyhtiö Otava 2022
ISBN 978-951-1-42583-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Cedant tenebræ soli – Aurinko voittaa pimeyden

TUNNUSLAUSE VUOREIJAN VAAKUNASSA

Jäämeri oli vetänyt miehen luokseen etäältä
ja se piti hänet kuin saaliin.

PENTTI HAANPÄÄ, *RUIJAAN*

She was a lady, she came down from Bergen she said
She spoke little English, we laughed and drank whiskey instead
And in the morning I found it, a rose and a note on my plate:
"Meet me at midnight on the corner of St. Olav's Gate"

TOM RUSSELL, *ST. OLAV'S GATE*

Painoin kajakkia laituriin kiinni melalla ja vasemmalla käsi-
varrella. Trine kiepsahti kaksikon ensimmäiseen koloon,
sujautti ensin jalat kropan liukuessa perässä. Autoin aukko-
peitteen hänen selkensä takana aukonreunaan, kun Trine
venytti etureunan kuminauhan paikoilleen, kiristi peitteen
ylänauhan kelluntaliivien päälle ja kurotti sitten melansa
laiturin reunalta mukaan.

– Jeg er klar. Valmis!

Työnsin kajakin laiturista. Tasapaino asettui nopeasti, löy-
simme luontevat asennot ja pääsimme yhteiseen melonta-
rytmiin. Aurinko kimmelsi siniharmaaseen veteen, tuuli
pyöritteli satama-altaassa rannoilla kuivavan tai mätänevän
ruskolevän lemua, kalastusalusten polttoainetta ja vene-
bensaa, merisuolaa, miltä nyt merenrannoilla ja satamissa
tuoksuu. Meitä kohden pyörsi pohjoisesta aallomurtajien
takaa lempeä maininki, ohjasin kajakin vasta-aallokkoon
rannan myötäisesti kohti Hasselnesin niemenkärkeä. Hitu-
sen kylmä olo väistyisi pian, kun käsivarsien, hartioiden ja
selän lihakset joutuivat töihin.

Meri, ranta, tuuli, pilviä, lokkeja, tiiroja, auringon-
valo. Jos merenkäynti ei olisi liian voimakas, kävisimme
Reinøyen ja Hornøyen rannassa ja palaisimme takaisin.
Se olisi riittävä pikku melonta, olin melonut aiemmassa

elämässäni paljon ja useamman päivänkin retkiä, mutta yhdessä emme olleet meloneet monestikaan. Harrastus piti pitää alkuun hauskana. Tämä oli meille uusi yhteinen harrastus, iloitsin Trinen innostumisesta melontaan kuten intohimojaan lähipiiriinsä levittävät iloitsevat. Suhtauduin mereen kunnioittavasti, olin joki- ja sisäjärvien meloja, jolle merimelonta oli tuntunut liian sankarilliselta. Osasin uida, mutta en ollut loistava uimari, ja kuivapukuun ja kelluntaliiviinkin pukeutuneena, kesän kahdeksan–yhdeksänasteissa merivedessä olisi täysi työ uida lähimpään rantaan vaikka voimakkaassa ristiaallokossa, keskellä kivikoita. Mutta jos Vuoreijassa halusi meloa, oli uskallettava meloa meressä.

Katselin Trinen kaulan kaartaa kelluntaliivin takana, tuuli porrötti niskan nukkaa, hän oli kietaissut vaalean tukkansa poninhännälle ja laittanut päähänsä hotelli Strandin lippalakin. Se oli hyvä melontapäähine, jos joutui melomaan häikäisevään vastavaloon. Trine kääntyi olkansa yli ja soi yhden niistä hymyistään, jotka olivat saattaneet minut tähän tilanteeseen.

– Minun hullu suomalainen.

– Hyvä, minun hullu norjalainen pitää melomisesta. Min sprö norske kvinne.

Meri heijasi kajakkia käsivarsillaan. Jokin muukin kannatteli. Päästää irti, suostua kannateltavaksi, se oli elämässä vaikeinta. Minua oli kannatellut musiikki, ensin esikuvieni, sitten itseni ja ystävieni tekemänä. Rakkaus lapsiin, omaan ja Trinen lapseen. Parhaaseen kaveriini, joka oli soittanut bassot sävellyksiini, huoltanut autoni, toiminut keikkareisuilla hirviä tarkkailevana ylimääräisenä silmäparina, ollut ryyppyseurana ja tarjonnut loputtomalla papatuksellaan keikkamuusikon elämälleni kommenttiraidan. Kyllä se

rakkautta oli, vaikka eihän suomalainen mies voinut niin toiselle sanoa kuin humalassa ja leikillään.

– Trine.

– Niin.

– Nyt et kysy mitään. On niin hyvä olo, että vastaan kaikkeen kyllä.

– Onko tarjous kauan voimassa?

– Tillsvidare. Onko se sama norjaksi?

– Inntil videre.

En olisi halunnut olla missään muualla. Paljon olin onnistunut upottamaan, jättämään aaltojen ja merivirtojen vietäväksi, vajoavaksi syvänteisiin, joita valo ei ollut koskaan tavoittanut, mutta kaikkea en. Musiikki, laulujen jukeboksi ja aikakone oli mukana minne meninkin. ”Sail on, sail on across the sea”, alkoi Richard Wright laulaa, ”ride the waves, feel the breeze”. Lauloi hymyillen minulle, jota ei ollut koskaan tavannutkaan, lauloi kuolemastaan välittämättä. Sanoitti jotain, jota oli hankala muuten sanoittaa. Se oli meidän musikannttien tehtävä, siunaus ja kirous, maailman legendaarisimman progressiivisen rockbändin kosketinsoittajan siinä missä huomattavasti harvemman tunteman progebändin kiipparistin, josta tuli hotelliviihdyttäjä Euroopan reunalle, pianisti Vuoreijan saarelle.

– Johan, huusi Trine tuulen yli.

– Kjære.

– Tiesitkö, että meitä taitaa meloa tässä kolme.

– Hassua, ajattelin ihan samaa. Sami oli pitkästä aikaa mielessäni. Kaikkine höpötyksineen.

– Minun hullu suomalainen...

Merenkäynti tuntui siedettävälle, aavistuksen liian voimakkaalle makuuni, mutta emme perääntyisi, en haluaisi

kuunnella norjalaisen naiseni vinoilua, että eihän se nyt niin paha aallokko ollut. Reinøyen ja Hasselnesin väliseen salmeen ja rantamatalikoille saattoi syntyä puuskaisella tuulella nopeasti pahan näköisiä ristiaallokoita, joita olin katsellut kävelyretkilläni Hasselnesiin, mutta tälle päivälle oli luvattu hyvää ja tyyntä säätä huomattavan prosenttimäärän varmuudella, kuten älypuhelinien sääsovellukset nykyään osasivat ennustaa. Trine katsoi taas olkansa yli.

– Jos hän on poika, hänen nimensä voisi olla Sami.

Osa 1 – Joensuu

Luku 1

– Ollaanko täällä hereillä.

Valkotakkinen hahmo häilyi sängynpäädyssä sairaalan sinivihreää seinää vasten. Leikkaussalin kattovalot häikäisivät, vai olinko enää leikkaussalissa, sairaalassa joka tapauksessa.

– Nytpä on tehty mitä suunniteltiinkin. Paksusuolta lähti tähytysleikkauksella sigmasuolen kohdalta 30 senttimetriä. Suolenpäiden liittäminen onnistui nähdäkseni hyvin. Sinne jäi vielä divertikkeleitä, olisit tosiaan voinut kohdella sisuskalujasi paremmin, lääkäri pudotteli kiukuisella äänellä.

Sulattelin kuulemaani, kroppa alkoi hytistä ja vapista, leuat löivät loukkua ilman, että asia olisi tuntunut olevan tahtoni alaisuudessa. Ehkä olisi ollut hauskempi kuulla jotakin kannustavampaa. Niin kuin että hyvä poika, olet taas kunnossa.

Tyly naislääkäri lähti. Hoitaja ilmestyi hänen tilalleen poninhäntä heilahdellen.

– Annan sinulle tästä ylimääräisen huovan, viemme sinut hetkeksi tuonne heräämöön. Kyllä se olo nopeasti paranee, olet tipassa. Tämä lääkäri on vähän suorasukainen, mutta leikata hän osaa, ja sehän tässä on nyt tärkeintä.

– Annatteko vielä jotakin rauhoittavaa.
– Annetaan. Ymmärrän, että sinulla on heikko olo, kun et ole saanut syödäkään. Vielä pitäisi kestää muutama tunti, ennen kuin uskalletaan antaa mitään tuon suoliston kuljetettavaksi. Ja pissalla käynnistä ei tarvitse huolehtia, sinulle laitettiin katetri nukutuksessa.

Pistin silmät kiinni, havahduin jonkin ajan kuluttua, vuoteeni vierellä puuhaili naishoitajan seurana mieshoitaja, he alkoivat työntää sänkyäni jonnekin keskustellen jostain, josta en saanut kiinni ja joka tuntui heitä naurattavan. Katselin käytävien kattolevyjen rytmikästä lipumista, pyörät rysätelivät kevyesti isoon sairaalahissiin mennessä, suljin silmät ja humahdin takaisin unenkaltaiseen.

Heräsin uudelleen, kun hoitaja hääräsi sängyn vieressä tarjotinkärryn kanssa. Olin sairaalahuoneessa, jossa verho-sermeistä päätellen oli muitakin. 70-luvun kauhulehti Shokin Slemmy-hahmon näköinen ukkeli istui vastakkaisella sängyllä ja tiiraili uutta asukasta, minua uteliaasti.

– Tässä on mehua ja vettä. Päivällistä saat vähän myöhemmin. Ja lääkäri käy jossain vaiheessa, hoitaja toimitteli.

– Kiitoksia.

– Nostanko sängyn päätä pystymmäs?

– Nosta vaan. Missäköhän meikäläisen lukulasit on, ja puhelin.

– Ne ovat tässä kassissa. Laitanko pöydällesi? Ja sellainen juttu, että ponnistelua pitäisi nyt varoa, ettei tule tyrää. Kun nouset sängystä, tee se kyljen kautta, jalat lattialle laskien.

Kohentelin asentoa ja rupesin ottamaan kehoani haltuuni. Vasemmassa kämmenselässä kiristi kanyylin laastari. Oikealla puolen sänkyä seisoit teline, jossa riippui muovi-

pussi puolillaan keltaista nestettä. Tunnustelin varovasti sairaalakuteiden sepälistä. Kaluun oli tungettu muoviletku.

Lääkäri ilmestyi sängynpäätyyn, eri tyyppi kuin suora-puheinen leikkaaja, keski-ikäinen partamies.

– Musiikkimiehiä?

– Kyllä. Lähes soiva peli, vuosihuollossa.

– Mitäs Savusaunalle kuuluu?

– Pientä hiljaiseloa. Kosketinsoittaja tiettävästi kasailemassa itseään.

– Heh heh. Olet tehnyt teille hyviä biisejä.

– Kiitos. Mitäs niissä papereissa lukee?

Lääkäri vilkaisi kansiotaan.

– Leikkaus mennyt suunnitellusti. Tarkkailemme sinua kaksi vuorokautta, että herääkö paksusuoli toimimaan normaalisti tai ilmestyykö virtsaan verta. Käy vähän kävelyillä käytävällä, se tekee hyvää. Leikkaus tehtiin tähyystysleikkauksena, sinulla ei ole mitään valtavia haavoja varotavana, paitsi tuo vähän isompi tuossa alavatsassa. Varo toistaiseksi ponnistelua, ettei tule tyrää.

– Siitä hoitajakin jo muistutti. Leikannut lääkäri sanoi, että suoleen jäi vielä divertikkeleitä.

– Niin niitä siellä tuntuu olevan. Sinulta on poistettu sigmasuoli, joka on herkimmin tulehtuva osa.

– Tiedän. Ensin jomotusta vasemmassa alavatsassa, kohta sairaalan ensiavussa CRP:t tapissa. Kymmenen tulehdusta ja kymmenet antibiootit viidessä vuodessa. Alkoi jo vituttaa se pillereiden rouhiminen. Ja vatsa viikkoja sekaisin joka kuurin jälkeen.

Ihmettelin, kuka minussa puhui. Sairaalassa tunsin nöyrästi olevansa korkeammassa käsissä. Oli pieni olo, tuli tarve uskoutua lääketieteen edustajalle.

– Tällaisen leikkauksen voi aina tehdä tai jättää tekemättä. Molemmissa ratkaisuissa on riskejä, lääkäri jutteli.

– Tämä voi hyvinkin olla kohdallasi toimenpide, joka rauhoittaa elimistöä. Ruokavaliota olisi hyvä reivata kevyemmäksi, eineksiä ja prosessoitua ruokaa vähemmäksi, kuitua lisää – päärynät ovat hyviä, yksi–kaksi sellaista päivässä, niissä on kuituja. Alkoholiksi kokonaan pois, lisää liikuntaa, se on aina hyvästä. Ja voisit miettiä, onko elämässäsi stressin aiheuttajia, ja jos on, voisiko niitä kenties vähentää. Nykylääketiede alkaa tunnustaa, että vatsa on kompleksinen juttu ja yhteydessä koko kropan hyvinvointiin. Suolisto on vähän kuin toiset aivot.

– Joo, tämänkaltaisia juttuja olen itsekin nähnyt lehdistä viime vuosina. Kyllä minä päärynää voin syödä ja lenkillä käydä, mutta stressin vähentäminen, se on kyllä helpommin sanottu kuin tehty, kun on tällaisen alan valinnut.

– Ota tämä muistutuksena kropalta. Että voitaisiinko mennä välillä vähän iisimmin, lääkäri naurahti.

Luku 2

– Parasta oli, kun lääkäri kysyy, onko elämässäni stressin aiheuttajia. Saatana, meikäläisen elämä on stressin päälle rakennettu ja stressillä katettu.

– Puuttuu vielä, että bändin nimi olisi Stressi. Onneksi Imatran futuristipopparit ehtivät ensin.

Olin saanut ensimmäisen vieraani. Basisti Sami Kettunen oli kurkistanut oviaukosta, ”minä täällä, posteljooni Petshkin, toin teille Pörriäisen”, ja heiluttanut uutta musiikkilehteä.

– Tuomisia kioskilta, tuore Mojo. Tässä on sinun suosi-keistakin, Sami näytti Pink Floydia kannessa.

– Jahas, sekö on Pinkkareiden vuoro. Niiltä ovat varmaan Dylan-, Beatles- ja Bowie-kansikuvat loppuneet.

Mojo oli vanhan liiton rockharrastajien suosikkilehti. Se tuntui selviävän vuodesta toiseen kaivelemalla uusia tiedonmuruja muutamasta rakastetuimmasta britti- ja amerikkalaisartistista 60- ja 70-luvuilta.

Sami Kettunen istui sängyn vieressä iänikuisessa sotiso- vassaan, Conversen tennareissa, farkuissa ja mustassa nah- katakissa. Samin siilitukka osoitti ohenemisen merkkejä ja vatsaan oli ilmestynyt pieni kumpu, mutta ukossa oli edel- leen nuorekasta karismaa. Music Televisionin Ray Cokes

yhdistyneenä pohjoiskarjalaiseen kyläkauppiaaseen, joka pystyisi myymään leipäjuuren omistajalle leipäkoneen. Jotakin semmoista.

– Kiva kun tulit käymään, Sami.

– En olisi jättänyt tätä näkyä väliin mistään hinnasta. Kyllä minä kusipäisiä ihmisiä olen nähnyt, mutta että se kusi roikkuu vielä omassa telineessä.

– No sinähän vekkulilla tuulella. Katetroinnista ei varoitettu etukäteen kyllä mitään.

– Meinasitko keikoillekin lähteä tuon kusitelineen kanssa?

– Tietysti.

– Tosi hienot nuo sairaalakuteetkin. Eivät viittaa antaneet samaa sarjaa?

– Tuolla se on kaapissa. Kanttiinireissuille puen kyllä päälle.

Olin yhtyeemme ensimmäisillä keikoilla käyttänyt esiintymisasuna viittaa nuoruudenidolini, Yes-yhtyeen kosketinsoittaja Rick Wakemanin tyyliin. Asia oli jäänyt, koska oli noloa soittaa pizzerioiden nurkissa ja muilla uran alun pikkustradeilla viitta päällä. Edelleen bändikaverit asiasta auliisti muistuttivat.

– Teetetäänkö muuten seuraava bändipaita tuolla designilla? Tyyliin repsottava kaulus, josta työntää vaikka norsun läpi. Ja voiko tuon värin jotenkin määritellä? Onko se kenties punaruskeaa vai sinivihreää, kerro mitä minä kerron alihankkijalleni, Sami lörpötteli.

Sellaista oli puheenparsi kotiseudullani Pohjois-Karjalassa, suorasukaista suunsoittoa, vittuiluun kätettyä välittämistä tai mahdollisesti pelkkää vittuilua. Pahinta oli, että naisetkin oppivat puhumaan täällä tällä runottomalla tavalla.

– Ruoka-aika. Mihinkä aikaan se vieras olis kotona, jos nyt lähtis, kärryineen paikalle rullannut hoitaja totesi ja viritteli jonkinmoista pöytätasoa viereeni.

– Eipä tässä olisi ruoka maistunutkaan. Onneksi tuossa sairaalan taksikopin vieressä on hyvä grilli, Sami sanoi, nousi ja venytteli käsiään nahkatakki natisten.

– Ne safkat meikäläinen on iäkseen syönyt, huokaisin.

– Eikö lähde enää keikkareissuilla kosketinsoittajalle tuplahampurilainen ananaksella ja makkispekkikset aura-juustolla. Ja puoli kiloa maitoa siihen päälle.

– Se on vissyä ja leseitä tästä lähtien.

– Pistä viestiä, jos pitää huomenna tuoda jotakin. Darra-pitsaa tai kebabia.

– Mitä sinä nyt täällä jatkuvasti ravaamaan. Ehditäänhän tuota nähdä ensi viikolla. Himaanhan ne laittavat mahdollisimman pian, ei nykyään saa olla sairaalassa vaikka haluaisikin.

– Kyllä minä poikkean. Tässä ihan voimaantuu, kun näkee että toisella ei mene niin hyvin. Kaveria ei jätetä ja himmetä ei muistot saa. Ja kun ei sattuneesta syystä ole keikkojakaan.

Sami viritteli nappikuulokkeet korviinsa, teki partio-poikatervehdyksen ja häipyi. Rupesin tutkailemaan sairaanhoitajan tuomia eväitä. Kipollinen makkarakkeittoa, valmiiksi siivutettua kuivaa ruisleipää, margariininappi ja vettä. Olin unohtanut ilmoittaa sisään tsekkautuessani, että olin tehnyt muutamaa tuntia aiemmin vakaan päätöksen siirtyä kasvisruokavalioon. Hormoneilla kasvatetun lihan työntäminen vatsaan ei tuntunut enää hyvältä idealta.

En viitsinyt ruveta hankalaksi asiakkaaksi, olin nähnyt elämässäni tarpeeksi juoma- ja ruoka-aiheista diivailua bän-

dimme laulajan ja hänen vaihtuvien vegaanittöystäviensä valittaessa keikkapaikkojen tarjoiluista. Söin keiton hitaasti, pureskelin perunat ja porkkanat huolella, ettei vatsanesteille jäisi ylivoimaisia sulatustehtäviä. Makkaranpalat jätin lautasen reunaan. Tämän elämänmuutoksen olisi voinut tehdä jo kymmenen vuotta sitten. Kuten hieman ahkeramman lenkkeilyn sen sijaan, että sade- ja pakkasiltoina olin vetäytynyt kellariini kaljatölkin ja äänilevyjeni seuraan.

En vielä oikein jaksanut olla hereillä. Keho oli kai jonkinasteisessa shokissa, paransi leikkaushaavaa sisuskaluissa. Vajosin puolinukuksiin ja toivoin, että keitto ei valu vatsanokkaloon.

Jatkoin vastaanoton pitämistä illalla.

– Täältäkö se meidän iskä löytyy.

Laura ja Linda purjehtivat paikalle, avovaimo jotenkin ylireippaana, tytär hiljaisena itsenään. Olisi se ollut hiljaa kymmenen vuotta nuorempaanakin, arastellut alkuun outoa ympäristöä ja ruvennut sitten pulputtamaan kuin papupata. Oma lapsi, kaunein ihminen maailmassa, parasta mitä olin saanut aikaan. Olivatpahan ne biisitkin lapsia.

– Mitäs kotiin?

– Mitäs sinne. Martta ei tullut viime yönä.

– No voi helvetti. Ette olisi kertoneet. Pitää ruveta sitäkin stressaamaan.

– Anteeksi, ei ollut tosiaan tarkoitus. Kyllä se tulee.

– Ainahan se on tullut. Fiksu kissa.

– Mitäs vatsalle?

Annoin raportin muistellen lääkärin kertomaa.

– Ja olen ajatellut siirtyä kasvissyöjäksi, lisäsin tietäen joutuvani naurunalaiseksi.

– Hah hah! Herra ”otanpa leivän päälle vähän kinkkua, kun sattuu olemaan kasvissosekeittopäivä”.

– ”Silppuanpa hieman nakkeja tähän kasvisbortshiin.”

Perheen naisten pulina piristi huonetta. Slemmyn näköinen ukko naapurisängyssäkin näytti ilahuneelta. En tiedä mistä hän oli, mutta ei siellä varmaan naisia vapaalla jalalla liikkunut kuin rollaattorin kanssa.

– Muistatkos Linda kun tulit tässä samassa rakennuksessa maailmaan, kysyi Laura.

– No ihan varmasti muistan. Hauskaa että teillä on ollut jossain vaiheessa niin lämpimät välit, että tämmöinenkin ihme on päässyt tapahtumaan.

– Mehän oltiin ismän kanssa kuule niin nuoria rakastavaisia. Sait alkusi...

– Kiitos riittää. Jos kuitenkin se herra haikara olisi tuonut.

Kerroin Lauralle ja Lindalle, että huomenna ei tarvitse käydä, pärjään kyllä. Jos tarvitsen jotakin, Sami on luvannut tuoda.

– Onko muut olleet yhteydessä?

– Ai bändistä? Eihän niitä kiinnosta.

– Miten ne on niin mölöjä.

– Minä olen ollut niiden kanssa naimisissa pidempään kuin sinun kanssa yhdessä. Pakkoavioliitossa.

– Meinaatko, että osaatte olla hiljaa vielä paremmin kuin me kaksi.

– Älkää nyt taas viitsikö, Linda suhahti.

Kun naiset hävisivät, laitoin tekstiviestin Mialle.

– Perhe kävi, ehdit käydä vielä tänään jos haluat. Osasto 2G. Neuvovat sieltä aulasta.

– Tulen, ei ole tänään kummempaa, vastasi Mia.

Mia purjehti baskereineen ja kaulahuiveineen paikalle kuin kappale 60-lukua. Kävin läpi sairaskertomukseni päivän kolmannen kerran ja ymmärsin, miksi vanhukset erikoistuvat sairauksiensa pikkutarkkaan raportointiin.

– Tämä on kyllä ihan perseestä. En halua kerjätä sääliä ja ruveta kulkemaan minkään taudin mannekiinina. Yritän hoitaa itseni kuntoon ja unohtaa koko vatsaepisodin elämästäni, totesin.

Mia kertoi kuulumisensa. Oli motivaatio-ongelmia yliopistolla, mutta musiikki houkutti liikaakin. Ymmärsin hyvin. Oma opiskeluni oli ollut aivan samanlaista. Oman yhtyeen syntyminen ja siivilleen nouseminen tulivat kuin taivaan lahjana. Ehkä kannattaisi kuitenkin yrittää tehdä opettajaopinnot loppuun, sillä pianoa soittavalla laulaja–laulukiteijällä voisi olla hyvä olla suunnitelma B:n paperit taskussaan, niin tylsältä kuin se kuulostikin. Tuntemissani musiikintekijöissä oli paljon opettajia, heillä oli pitkät lommat ja siedettävät työpäivät ja mahdollisuus lomittaa intohimoaan työhön, ajattelin ääneen.

– Käynkö huomenna, kysyi Mia ja antoi suudelman.

– Ei ole pakko. Kyllä tämä tästä. Viesteillään.

– Olet tärkeä.

– Samoin. Teehän soittoläksyt.

Mia lähti. Huokaisin. Olin hairahtunut vähän liian läheisiin väleihin piano-oppilaani kanssa. Toisaalta kumpikaan ei ollut luvannut toisilleen mitään. Emme kytänneet toistemme menoja. Mitä nyt joskus viihdyimme yhdessä, kuten sanonta kuului. Ihmisten välisissä suhteissa kaikki oli kaupankäyntiä. Olin tullut tähän kyyniseen tulokseen alalla, jonka romantiikanhohde oli aikoja sitten karissut.

Rikkaus, karisma, nuoruus, kauneus, viisaus, menestys, valta olivat jakaantuneet maailmassa epätasaisesti. Niitä vaihdettiin ihmisten välisissä kohtaamisissa koko ajan vaihtuvien kursein. Siinä oli välillä vaikea pysyä perässä niin myyjän kuin ostajan.

Olisi ollut aivan toivotonta yrittää yhteiselämää parikolmikymppisen kanssa. He olivat uuden uljaan maailman kansalaisia, haltioituivat musiikista, josta en ollut koskaan kuullut enkä haluaisi kuullakaan. Nuoret elivät jo puolivirtuaalista elämää, jossa levy- ja sarjiskokoelmia tärkeämpää oli, miltä oma digitaalinen julkisivu näyttää.

Maaillmani oli valmis ja tapahtunut viime vuosituhannella. Loppu oli muistelua, haamukipua vanhoista hyvistä ajoista. Ruostumista. Ajoittaisia onnen hetkiä rappeutumisen keskellä, kipujen sammumista hetkeksi ja niiden paluuta seuraavana päivänä kahta voimakkaampina. ”I ache in the places where I used to play”, niin kuin Leonard Cohen lauloi.

Uusi päivä toi hyviäkin uutisia. Aloitteleva vanhus minussa tiiraili jalkojensa väliin ja riemuitsi. Vessanpyttyyn ei ilmes-
tynyt verta.

– Leikkaus tuntuu onnistuneen, vahvasti partalääkäri
aamun kierroksellaan.

– Jos jatkuu tällä tavalla ongelmitta, huomenna kotiin,
kun kaksi vuorokautta on täynnä. Viikon sairausloma ja
sitten taas varovasti töiden pariin.

Vai viikon sairausloma, ajattelin. Kyllä minä nyt piano-
oppilaat voisin ottaa. Ei ollut varaa jättää tunteja välistä.

Sami käväisi ja hänen jälkeensä Mia. Olo oli valoisampi.
Viestitin kotiin, että huomenna voisi tulla hakemaan.

– On kyllä sovittuja elokuvamenoja Maisan kanssa, Laura tekstasi.

– No minä pyydän Samilta. Tai tulen taksilla.

– Ok.

Parikymmentä yhteistä vuotta oli hionut viestinnän elegantiksi. Mietiskelin, riittäisikö tilin saldo tai Visan luottoraja taksiin ja lääkkeisiin, niitäkin pitäisi varmaan kotimatalla ostaa useampi laatikollinen. Muutama keikkapalkkio oli roikkunut piinallisen kauan keikkamyynnin laskutuksessa ja odottanut maksamistaan. Laskin, että Savusaunan viikon päästä oleva Kuopion yksityiskeikka pitäisi tehdä. Se oli roikkunut force majeure -perumisen tai solistin ja kitaristin duona tehtävän välimaastossa, kun tieto leikkaukseen joutumisestani oli tullut. Laitoin viestit bändiläisille, että pääsen sairaalasta, tehdään Kuopio koko porukalla.

– Ai niin, sie oot ollu siellä lasaretissa, vastasi Laulaja.

En jaksanut kuitata. Uusi viesti kilahti kohta.

– Arielilta tuli demoja tsekattavaksi. Hyvää tavaraa. Poika alkaa kehittyä säveltäjänä. Kyllä niistä uuden levyn biisit syntyvät, mie ruppeen kirjottamaan tekstejä, Laulaja jatkoi.

Luku 3

– Välähti, Sami ilmoitti kartturin paikalta ja hörppäsi Sandelsistaan.

– Huomasin kyllä. Voi vittu.

– Sori kun en muistanut muistuttaa. Sen verran jo tässä kaljapäissä.

– Meikäläisen vika se oli. Tuon peltipoliisin paikkahan ilmoitetaan jo geeneissä.

– Ehkä jätämme ilmoittamatta tulevista sakoista takapenkkiäisille.

– Arvostaisin. En jaksaisi enää yhtään kuunnella mulkun ilkkumista.

Mulkku oli yhtyeen laulaja, Jari Laulajainen, taiteilijanimeltään Laulaja. Hän piti Vanin peräloosterissa kotimatka-show'taan kitaristin ja rumpalin kanssa. Keikka oli ollut sen verran pieni, myös liksaltaan, että se oli tehty unplugged-hengessä, pienillä laulukamoilla ilman miksaajaa. Rahaa jäi muutama kymppi enemmän päätä kohden.

Olin ajanut tätä tietä satoja kertoja ja nyt unohtanut Savon vittumaisimman peltipoliisin Joensuuntien rampin ja vanhan Toivalan Esson välissä. Mieli kaasuttaa Kallansiltojen jälkeen jo kahdeksäkymppiä, vaikka ei vielä maantievauhdissa ollakaan. Ylinopeutta oli 15–20 kilomet-

riä tunnissa, kamera oli räpsähtänyt, ja jos sakko löytäisi perille, kuten se melko varmasti löytäisi, menettäisin tämän päivän keikkaliksani eikä riittäisikään.

Bändillä oli sopimus, että reissun kuski maksaa ylinopeus- ja parkkisakat, ellei sitten ole porukan päätöksellä ajettu ylinopeutta. Ei olisi reilua, että kaljapöhnässä Vanin peräosassa matkaavat tyypit joutuisivat kyttäämään liikennesääntöjen noudattamista. Kun kuskivuoro kiersi, homma pysyi reiluuden rajoissa. Laulajalla ei tietenkään ollut ajokorttia, hän oli pelannut hommansa sikäli hyvin, mutta minkäpä teit – Laulaja tarvittiin, yleisö rakasti häntä ja pakkoavioliitto jauhoi mannaa kaikille osapuolille, kunhan vain jaksettiin sietää toisiamme keikkamatkojen ajan.

Olisin oikeasti tarvinnut sen satasen, jonka jokainen bändin jäsen tästä yksityiskeikasta himmeästi sai. Pitkäaikaisen fanimme viisikymppiset vuokrahuvilalla, jotka käytiin tekemässä pistokeikkana, kun Joensuusta ei ole Kuopioon kuitenkaan sen pidempi matka.

Vanin takaosastosta kantautui bändimölinä. Illan tarjotut olivat olleet hyvät. Päivänsankari oli ladannut paluumatkan eväiksi vielä kaljasalkun ja pienet jallupullot mieheen.

– Tämä oli ikimuistoinen ilta, ukot. Mahtava keikka. Ette ymmärrä miten arvostan, että meikäläisen syntymäpäiväjuhllilla soitti Suomen legendaarisin bändi, tunnelmassa oleva juhlakalu oli rupatellut ojentaessaan parkkipaikalla kirjekuorta.

– Anna basistille, se pyörittelee meillä nämä raha-asiat. Kurja ottaa tutulta mieheltä rahaa. Oltaisiin voitu tulla vähän halvemmallakin, mutta kun ei saatu toista keikkaa kylkeen, Laulaja pehmenteli.

– Kuulkaas joka euro menee oikeaan osoitteeseen. Vaan on tämä komea tämä teidän kärry. Paljonko mittarissa?

– 400 000 meni rikki, Sami naurahti.

– 400 000!

– Nämähän kestävät ikuisesti, kun hyvänä pitää.

– Diisselikone?

– Kiisseli tomaatilla.

– Kymppi satasella?

– Jos oltaisiin Greenpeacen tukikeikalla, en uskaltaisi kertoakaan. Lipo 15, jos on kärry perässä.

– No niinhän tuo on hyväjuomainen kuin yhtyeensä. Ja Jussi tänään ajovuorossa?

– Näin on näreet. Sinulla oli niin hyvät tarjoilut, että tämä muu porukka ei ole ajokunnossa huomennakaan. Eiköhän lähdetä, sanoin – nämä olivat tyypillisiä tilanteita, joissa jäätiin roikkumaan äsken koetun keikan taikapiiriin.

Muusikon elämä oli yhtä odottelua, ja etenkin selvänä muusikkona kuskivuorossa oli työlästä odotella, jos muu yhtye oli humalassa.

– Nonni. Nähhään keikoilla. Ajelkaa varovasti, pysykää oijien välissä, syntymäpäiväsankari toivotti.

Mökötin tulevista sakoista. Arvostin, että Sami oli istunut viereen hirvipassiin ja kuskia hereillä pitämään, eikä valinnut hauskanpitoa meikäläistä paremmassa seurassa. Yhtyeen historiaan mahtui jo yksi hirvikolarin uhri, ensimmäinen kitaristimme Raikku. Hiiden hirvi vei Raikun, kuten Laulajalla oli tapana herutella sympatia- ja mystiikkapisteitä keikoilla ja haastatteluissa. Samin ohjaamo- ja hotellihuonekaverina kiertueilla ei tarvinnut vajota pahimmalle luolamiestasolle, vaikka hän oli pohjoiskarjalaiseen